

LOKAL
ARBETSPLAN
FÖR
FÖRSKOLAN TITTUT
(Lpfö98/10)

Katarina Janwald
Therese Jansson
Karin Göthberg-Gellerstig
Inger Isaksson
Cecilia Johansson

INLEDNING

Vi på Tittut har tillsammans diskuterat Lpfö 98/10 och dess mål. Vad betyder målen för oss och hur arbetar/förhåller vi oss på Tittut för att uppnå dem. I diskussionen har vi utgått från de grundläggande värden; demokrati, solidaritet, integritet, lika värde och jämlikhet, som ska genomsyra vår verksamhet och vårt förhållningssätt.

Kommunikation, trygghet och ödmjukhet är ledorden i vårt **värdegrundsarbete** tillsammans med barnen. Vi vill att barnen ska få goda chanser till positiva relationer som leder till utforskande och lärande.

Vi strävar efter att barnen under sina fem år på Tittut får med sig:

- ett demokratiskt arbetssätt. Genom att barnen aktivt kan vara med och påverka sin tillvaro på Tittut så har de ett stort inflytande på sin förskolevardag. I detta engagemang lär barnen sig att ta hänsyn till andras viljor, samtidigt som de får träna på att föra fram sina egna uppfattningar.
- kunskap om att alla i en grupp har betydelse. Varje individ har en plats och tillsammans blir vi en grupp.
- att alla tankar är lika mycket värda. Det är barnen som agerar – deras tankar och funderingar är viktiga. Att tänka tillsammans är en styrka.
- att respekteras för den man är. Alla är vi olika och ändå lika. Att olikhet har ett värde.
- tillit till sin egen förmåga att lära och att göra egna val. Genom att barnen får många tillfällen att prova och utforska sin omgivning så behåller de också lusten att lära.

”Lärandet ska baseras såväl som samspel mellan vuxna och barn som på att barnen lär av varandra. Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i utveckling och lärande”.
(s.7 Lpfö98/10)

”En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen”. (s.3 Lpfö98/10)

1. NORMER OCH VÄRDEN

Ur Lpfö98/10 s. 8-9:

”Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för

- att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och
- att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen.

Arbetslaget ska

- visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet,
- stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- lyfta fram och problematisera etiska dilemman och livsfrågor,
- göra barnen uppmärksamma på att människor kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlande,
- samarbeta med hemmen när det gäller barnens fostran och med föräldrarna diskutera regler och förhållningssätt i förskolan”.

1.1 DEMOKRATI

Vad är demokrati för oss?

- Alla ska få komma till tals.
- Alla ska få bli lyssnade på.
- Att turas om.
- Att dela med sig.
- Att samarbeta. Att kunna ta och ge, våra gemensamma viljor ska få plats. En person en vilja – flera personer flera viljor – att kunna enas.
- Att respektera och ta hänsyn till andra människors livssituation .
- Att få göra egna val och kunna anpassa dem utifrån gruppen.
- Att få vara delaktiga i och få möjlighet till att påverka verksamheten och dess planering på förskolan.
- Att få vara med och utvärdera.

Demokratiskt tänkande behövs för att gruppen ska fungera!

Hur gör vi/ vårt förhållningssätt?

- När ett barn pratar uppmanar vi de andra barnen att lyssna t.ex. vid samlingar, matbord, stations val.
- Uppmuntra barnen att lyssna på varandra, och att fråga kamraterna om hjälp.
- Uppmuntra alla till att kommunicera/ uttrycka sig, även de som inte behärskar det talade språket ännu.
- Vi vuxna lyssnar in barnen, vad vill de, vad tycker de.
- Vi frågar alla även om vi inte får ett svar.
- Samtal runt etik, moral – vad kan/får man göra, säga till varandra.
- Utgå från barnens idéer och önskemål i vår planering.
- I vår verksamhet erbjuda barnen aktiviteter/stationer/projekt som bygger på barnens önskemål och intresse.
- Demokrati är att inte alltid få som man vill, att acceptera och respektera andra barns val.
- Uppmuntra till att dela med sig, vänta på sin tur, bjuda in till lek, turas om.
- Att ge barnen möjlighet att vara med och utvärdera verksamheten och miljön
- Att erbjuda barnen olika tillfällen för reflektion med frågor som, vad har du gjort idag, hur gick det, vad tänkte du? hur vill du gå vidare?
- Pedagogisk dokumentation. Att få barn och vuxna att reflektera och diskutera dokumentationer för att utmana och utveckla sina tankar om verksamheten.
- Dagboken gör barn/föräldrar delaktiga i det som händer på förskolan.
- Vi bjuder in till föräldrafika, fixardagar, föräldramöten, utflykter, diskussionskvällar
-

”Verksamheten ska bedrivas i demokratiska former och därigenom lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att de på sikt aktivt ska delta i samhällslivet.”

(s.4 Lpfö98/10)

”Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa.” (s.5 Lpfö98/10)

1.2 SOLIDARITET

Vad är solidaritet för oss?

- Att visa respekt och hänsyn för varandra.
- Att kunna lyssna på varandra.
- Att barnen ska få utveckla sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation.
- Att vara omtänksam i samspel med andra människor och få hjälp och stöd att utveckla sin förmåga att hjälpa andra.
- Att känna empati och omtanke om andra individer .
- Att träna sig på att dela med sig/dela lika.

Hur gör vi/ vårt förhållningssätt?

- Vi tränar och uppmuntrar barnen att lyssna på varandra och att bli lyssnad på.
- Vi ser, bekräftar, vägleder barnen i kontakt med andra kamrater, t.ex. Vad bra att du lyssnade på X när hen sa att.....
- Uppmuntra barnen att hjälpa varandra.
- Att leka färdigt en lek/spela även om lusten börjar sina, för sina kamraters skull.
- Att få träna på att respektera andras val, en annan gång är det min röst som bestämmer.
- Positiv förstärkning på visad omtänksamhet/empatiskt tänkande, t.ex. vad bra att du hjälpte/tänkte att x behövde hjälp.
- Vara en vuxen förebild som med tydligt förhållningssätt föregår med gott exempel.
- Visa att vi tror på att barnet har förmåga att vara en solidarisk individ genom att uppmuntra, vägleda och lyssna på barnet.
- Att som vuxen dramatisera olika händelser för att diskutera i barngrupp (både positiva och negativa händelser).

”Förskolan ska ta till vara och utveckla barnens förmåga till ansvars känsla och social handlingsberedskap, så att solidaritet och tolerans tidigt grundläggs. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation”.
(s.4 Lpfö98/10)

1.3 INTEGRITET

Vad är integritet för oss? Okränkbarhet och oberoende.

- Att kunna känna in och respektera allas likheter och olikheter.
- Att kunna förmedla sina olika känslor och att bli respekterad för dessa.
- Alla har rätt till att bli lyssnad på och respekterad för sin åsikt.
- Att som enskild individ bli respekterad för den personliga gräns/sfär man sätter, oavsett om man är barn eller vuxen.

Hur gör vi/ vårt förhållningssätt?

- Respektera våra olika känslor och ge barnen möjlighet och stöd i att samtala om dem, t.ex. hur är man/känner man sig när man är arg, ledsen o.s.v.
- Att respektera barnens olikheter i olika situationer, t.ex. vid tröst. En del barn vill sitta i knäet, andra vill vara själva en stund innan en vuxen eller ett barn ska trösta.
- Som pedagog lyssna aktivt på vad varje individ har att säga och bemöta barnet i dess åsikter och tankar.
- Uppmuntrar barnen till att lyssna på varandra.
- Vuxna och barn ska känna och lyssna in vem man har framför mig, var går den här individens gräns/personlighet.

”Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling.

Verksamheten ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt”.

(s.4 Lpfö98/10)

”Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa”

(s.5 Lpfö98/10)

1.4 LIKA VÄRDE

Vad är lika värde för oss?

- Alla människor har lika värde.
- Alla åsikter ska uppmärksammas, lyssnas på och diskuteras.
- Alla har rätt till sin åsikt även om alla inte tycker lika.
- Alla har rätt att uttrycka sig på sitt sätt oavsett verbal förmåga.

Hur gör vi/ vårt förhållningssätt?

- Som pedagog vara goda förebilder för barnen
- Uppmärksamma hur barnen pratar och leker med varandra.
- Att finnas med som stöd och hjälp i diskussioner och sträva efter att stärka barnens självkänsla och självförtroende. Barnen ska bli lyssnade på och respekterade om det är något som inte känns bra. Att de känner att deras åsikt/lösningar kan vara ett alternativ, att de inte är rädda att tycka till. Alla åsikter tas på allvar även om de inte alltid kan genomföras.
- Att lyssna aktivt på vad varje individ har att säga och bemöta den i dess åsikt och tanke.
- Att stödja barnen i att lyssna på varandra, respektera varandras åsikter och samtala om att det är positivt att vara bra på olika saker.

”Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra ska stödjas. Den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan, som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund”. (s.4 Lpfö98/10)

1.5 JÄMSTÄLLDHET

Vad är jämställdhet för oss?

- Alla individer på förskolan har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.
- Ur ett jämställdhetsperspektiv ser vi **barnet** i förskoleverksamheten. Detta för att kunna bemöta barnet, oavsett bakgrund, med lika värde.
- I miljön och den pedagogiska verksamheten ska det finnas val och utmaningar som ger alla individer samma möjlighet till utveckling och lärande.

Hur gör vi/ vårt förhållningssätt?

- I vår verksamhet erbjuder barnen aktiviteter/stationer/projekt som bygger på barnens önskemål och intresse. Genom stations val har alla samma möjlighet att välja efter intresse
- Allas förslag och idéer är lika mycket värda. Lyhördhet för varandra.
- Miljön är anpassad utifrån barnen, alla har tillgång till allt material och det ansvar det innebär.
- Vi möter barnens synpunkter på kläder med att inte bemöta/förstärka med något genusbegrepp t.ex. åh vilken söt rosa tröja, vilka coola byxor. Istället kommenterar vi med t.ex. vad skön den ser ut eller vilket roligt mönster.

”Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen”. (s. 5 Lpfö98/10)

”Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.” (s.5 Lpfö98/10)